

Risekatslösa kyrka

56.0517, 12.9464

Från 1560 och ända fram till 1922 hade herrarna till Boseup, som ligger knappt två kilometer sydväst om Risekatslösa kyrka, patronatsrätten till kyrkan. Man hade alltså rätt att tillsätta präster mot att man åtog sig ekonomiska förpliktelser för kyrkan. Utanför kyrkan står gravhällen till Jörgen Urne som dog samma år som patronatsrätten infördes, och dennes hustru Madalene Brahe. Det har också funnits ett vapenhus i norr som under en tid fungerade som gravkor för ägarna till Boserup.

De äldsta delarna av kyrkan, det är långhuset, koret och absiden, byggdes förmodligen under den stora kyrkobyggarperioden i slutet av 1100-talet. Under 1400-talet uppfördes trappgaveltornet samtidigt som kyrkan fick invändiga valv. Även två vapenhus tillkom under senmedeltiden.

Kyrkan restaurerades senare flera gånger grundligt, och vid den renovering som skedde på 1800-talet och som leddes av domkyrkoarkitekten Carl Georg Brunius, revs de båda vapenhusen samtidigt som västportalen till tornet och nya fönsteröppningar togs upp. Den tidigare norra portalen finns delvis kvar under putsen och överlappas av långhusets nordvästra fönster.

Kyrkan är invändigt mycket välbevarad sedan en renovering på 1800-talet. Kalkmålningarna i valven togs dock åter fram 1936, samtidigt som också kyrkans inredning målades om. Sedan dess har inga större förändringar skett inne i kyrkan.

Dopfunten har en bas som har blivit jämförd med kolonnetter från Lunds domkyrkans torn och har blivit daterad till slutet av 1100-talet. Dopfatet är betydligt nyare och skänktes 1947.

Altaruppsatsen och predikstolen är tillverkade i mitten av 1700-talet av bildhuggaren Johan Ullberg, som under en period på omkring 40 år försåg ett stort antal kyrkor i Skåne med altaruppsatser, predikstolar och dopfuntar.

Ullberg står även bakom ett epitafium som finns upphängt på långhusets vägg, tillverkat till minne av dåvarande ägaren till Boserup, överstelöjtnant Gustaf Adolf Stackelberg. Han dog 1742 i Finska kriget, som också i bland kallas Hattarnas ryska krig.

En tidigare predikstol från Risekatslösa kyrka daterad till början av 1600-talet förvaras på Statens Historiska Museum i Stockholm.

I en av fönsterbågarna i långhuset finns en glasmålning i form av bemålad glasruta med familjen Ankarkronas vapen.

Altarmattan är av Barbro Nilsson och vävd hos Märta Måås-Fjetterström ateljé i Båstad.

På långhusets östra gavelsida hänger ett triumfkrucifix som anses vara från 1200-talet. En relikgömma upptäcktes 1936 i huvudet på krucifixet. Fyndet bestod av ett ben och en tygbit, men vid en senare undersökning i början av 1990-talet hade relikerna försvunnit.

På långhuset södra vägg finns sex skulpturer som är bevarade från ett altarskåp från 1500-talet. Dessa föreställer förutom jungfru Maria och Jesus även fyra helgon.

Nuvarande orgeln från 1964 är tillverkad av Mårtenssons orgelfabrik i Lund, men fasaden tillverkades 1878 till en orgel byggd av Sven Fogelberg, Lund.

Storklockan är från slutet av 1400-talet och har undgått omgjutning, medan den mindre klockan blev omgjuten i Malmö 1747.

Källor:

Webb: Bjuvs kommun.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Pdf: "Risekatslösa kyrka - Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning". Lunds stift. Kerstin Börjesson 2014.